

שנה"ל 2019 - 2020
תקופת לימוד 4: מאי 2020 – יולי 2020

מספר הקורס: 209.4518

שם הקורס: צמיחתו ומיסודו של האלכ"ר

שם המרצה: ד"ר אליאס זיידאן Elias Zeidan

שעות קבלה: יום ג' (08:00 – 09:00 ובתיאום מראש)

דואר אלקטרוני: eliaszeidanr@gmail.com

מטרות הקורס: הקורס יעזור לכם הסטודנטים/ות להעמיק את הבנתכם/ן ואת חשיבתכם/ן הביקורתית,

ולרכוש ידע וכלים תיאורטיים ויישומיים בנושאים הבאים:

1. המניעים של אזרחים להתארגן ולהקים אלכ"רים.
2. תפקיד המנהיגות החברתית בהקמה, פיתוח והובלת אלכ"רים.
3. תפקידי אלכ"רים בחברה.
4. השפעת משבר הקורונה על אלכ"רים.
5. מעגל החיים של האלכ"ר: שלבים אופייניים בהתפתחות האלכ"ר והשפעתם על סביבתו הפנימית ועל יחסיו עם סביבתו החיצונית.
6. הוועד המנהל והמנכ"ל באלכ"ר – יחסים וחלוקת תחומי אחריות וסמכות.
7. התנדבות ומתנדבים באלכ"ר.
8. צוות בשכר ומתנדבים באלכ"ר – יחסים וחלוקת תפקידים.
9. אני כסטודנט/ית ועולם האלכ"רים.

האופי המתודולוגי של הקורס: אופן הוראת הקורס מתבסס על ההנחה שמעורבותכם/ן כסטודנטים/יות

והנאתכם/ן מתהליך הלמידה, מגבירים את ההנעה ללמוד ולהפנים את הנלמד. הידע, הניסיון והשאלות שתביאו אתכם/ן לקורס יהוו נדבך חשוב בתהליך הלמידה. אתם תיקחו חלק פעיל בהובלת תהליך הלמידה. בקורס זה נשלב מספר דרכים וטכניקות בהוראה, כולל הרצאות, דיונים במליאה, עבודה בקבוצות קטנות, ניתוח מקרים, מרצים/ות אורחים/ות ושימוש בעזרי הוראה שונים. השנה נקיים את הקורס דרך מפגשים סינכרוניים ובעיקר דרך ה-zoom¹. למזלנו, מערכת הזום מאפשרת לנו לעשות שימוש בדרכי למידה מגוונות. בתהליך למידה זה מקבלת שפת הגוף משנה חשיבות. **על כן, חיוני מאוד שכולנו נוכל לשמוע ולראות את כולנו במהלך השיעורים.**

¹ ייתכנו שינויים בכפוף להחלטות האוניברסיטה והחוג.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה בכל השיעורים ובכפוף למדיניות הפקולטה.
2. קריאת חומר ביבליוגרפי על פי דרישה והפגנת הבנה וביקורתיות כלפיו.
3. השתתפות פעילה ותרומה איכותית לתהליך הלמידה.
4. הצגת נושא/סוגיה נבחר בפני הכיתה וניהול שיח ביקורתי סביבו. בחלק זה תתחלקו לקבוצות בנות 3-4 סטודנטים.
5. עבודה סופית: גם בעבודה תתחלקו לקבוצות בנות 3-4 סטודנטים. את החלק הראשון של העבודה תכתבו ביחד כקבוצה, ואת החלק השני יתבקש כל סטודנט לכתוב באופן אינדיווידואלי.

הרכב הציון הסופי: הרכב הציון יתבסס על דרישות הקורס שהוצגו לעיל:

1. הסעיפים 1 – 3 יזכו ב- 20% מהציון הסופי.
2. סעיף 4 יזכה ב- 25% מהציון הסופי (15% לחלק הקבוצתי ו- 10% לחלק האישי).
3. סעיף 5 יזכה ב- 55% מהציון הסופי (חלוקת ציונים שווה בין החלק הקבוצתי והחלק האישי).

רשימת ספרים, מאמרים ופרסומים אחרים (פרקים נבחרים):

- Cohen, H., Kaspi-Baruch, O., and Katz, H. (2019). The social entrepreneur puzzle: the background, personality and motivation of Israeli social entrepreneurs, *Journal of Social Entrepreneurship*, 10:2, 211-231, DOI: 10.1080/19420676.2018.1541010.
- Sharken S.J., and Donovan, T. (2003). *The 5 Life Stages of Nonprofit Organizations: Where You Are, Where You're Going, and What to Expect When You Get There.* Amherst H. Wilder Foundation.
- אוליבר-לומרמן, ע., זילבר, ת., ודה שליט, א. (2013). מנהיגים חברתיים בישראל. ירושלים: י"ל מאגנס.
- אייניס, ג., דרורי, ר., ולסטר לוי, מ. (2012). המדריך למנהיגות מתנדבת: דרכי פעולה להנהגת ארגוני החברה האזרחית בישראל. המרכז למנהיגות מתנדבת ע"ש פני וסטיבן ויינברג בישראל.
- בר, ר., וגרומב. מ. (2018). התנדבות בעולם הגלובלי: מיזם ההתנדבות הישראלי. ישראל: נדב.
- גדרון, ב., לימור, נ., זיכלינסקי, א. (2015). ממגזר שלישי למגזר אזרחי: לשאלת הזהות הקולקטיבית של ארגוני המגזר האזרחי – נייר עמדה. מכון ון ליר בירושלים. (עמ' 7-20).
- יקוביץ, א. (2006). הנהלות ציבוריות בארגוני התנדבות: את מי הן מייצגות וכיצד הן נבחרות?, חברה ורווחה: רבעון לעבודה סוציאלית, 26 (1), 87-109.
- לוי, מ., ארנון, ל., ובר, ר. (2015). ארגז כלים לניהול מתנדבים. ג'וינט ישראל אשלים.

- מנהיגות אזרחית. (2020). סקר השפעת משבר נגיף הקורונה על ארגונים חברתיים בישראל – דו"ח מסכם.
- מנהיגות אזרחית. (2016). שיח משתף בחברה האזרחית: מרחב פעולה משותף לארגוני המגזר השלישי בישראל.
- מעוז-שי, י., ויעקובי-הורוביץ, מ. (2011). תפקיד המנהל החברתי – תיאוריה ומעשה. שיתופים לקידום החברה האזרחית.
- נידל-שמעוני, ב. (2007). עידוד מעורבות והתנדבות של אזרחים: מדריך לניהול מתנדבים בעמותות המגזר השלישי ובמסגרות התנדבות בישראל. ירושלים: החברה למתנס"ים.
- הרשות להתנדבות ישראלית. (2020). המתנדבים/ות החדשים/ות של משבר הקורונה – תמונת מצב התנדבות מבוססת סקרים.
- רשות התאגידים. (2019). שינויים במדיניות הרשם לעניין אישור ניהול תקין - להערות הציבור.
- רשות התאגידים. (2020). שינוי במדיניות רשם העמותות ורשם ההקדשות לעניין אישור ניהול תקין.
- שרייבר, א., גרוס, ג., ובבילה שמר, י. (2017). הנחיות להתנהלות עמותות בהתאם לחוק העמותות, תש"ם – 1980. רשות התאגידים: רשם העמותות. מהדורה שלישית. (עמ' 12-21).

תכני הקורס על פי נושאים ולוח זמנים:

- 1. מפגש ראשון – 19.5.2020:**
הכרות. הקדמה וסקירה כללית של הקורס.
אלכ"רים, מגזר שלישי ומגזר אזרחי. תפקידי האלכ"רים בחברה. המאפיינים הייחודיים של אלכ"רים ברמה הפנים-ארגונית וברמת הקשר עם הסביבה החיצונית.
קריאה: עמ' 13-21 מ: מנהיגות אזרחית (2016). עמ' 7-20 מ: גדרון, לימור וזיכלינסקי (2015).
השפעת משבר הקורונה על אלכ"רים.
קריאה: מנהיגות אזרחית (2020).
- 2. מפגש שני – 26.5.2020:**
צמיחתה של המנהיגות החברתית ותפקידה היזמי בהקמה ובהובלה של אלכ"רים.
קריאה: עמ' 278-294 מ: אוליבר-לומרמן, זילבר ודה שליט (2013).
מנהיגים/יזמים חברתיים בישראל: רקע, אישיות ומוטיבציה. מה מבדיל אותם מיזמים עסקיים?
קריאה: Cohen, Kaspi-Baruch and Katz (2019).
- 3. מפגש שלישי – 2.6.2020:** ממפגש זה הקבוצות יתחילו להציג את הנושאים הנבחרים:
קבוצה 1: תהליך התפתחות האלכ"ר - הנחות יסוד. "זירות" חשובות בשלבי ההתפתחות השונים. הזדמנויות ומכשולים.
קריאה: עמ' 8-13 מ: Sharken Simon and Donovan (2003).
קבוצה 2: מעגל החיים של האלכ"ר - משלב "הדמיון וההשראה" עד שלב "הייסוד ובניית המסגרת".
קריאה: עמ' 14-20 מ: Sharken Simon and Donovan (2003).
- 4. מפגש רביעי – 9.6.2020:**
קבוצה 3: רישום ההתארגנות כעמותה. מוסדות העמותה. ניהול תקין – מבוא.
קריאה: עמ' 12-21 מ: שרייבר, גרוס ובבילה שמר (2017). מסמכי רשות התאגידים מהשנים 2019 ו-2020.
קבוצה 4: המשך מעגל החיים של האלכ"ר - משלב "הביסוס והצמיחה" עד שלב "התפוקה והקיימות".
קריאה: עמ' 21-31 מ: Sharken Simon and Donovan (2003).
- 5. מפגש חמישי – 16.6.2020:**
קבוצה 5: המשך מעגל החיים של האלכ"ר - לקראת "בדיקה עצמית והתחדשות" או לקראת "דעיכה והתפרקות".
קריאה: עמ' 32-44 מ: Sharken Simon and Donovan (2003).
קבוצה 6: הוועד המנהל והמנכ"ל – יחסים וחלוקת תחומי אחריות וסמכות.
קריאה: פרק 6 מ: Carver (2006).
- 6. מפגש שישי – 23.6.2020:**
קבוצה 7: הוועד המנהל - הרכבו הרצוי, גישות לבחירת חבריו ודרכי התנהלותו.
קריאה: פרקים 5, 6, 7 מ: אייניס, דרורי ולסטר לוי (2012). יקוביץ (2006).

המרצה: התנהלות האלכ"ר - בין הרצוי למצוי ובין ה-Espoused Theory and Theory in Use.
קריאה: מעוז-שי ויעקובי-הורוביץ (2011).

7. מפגש שביעי – 30.6.2020:

קבוצה 8: התנדבות ומתנדבים באלכ"ר - מבוא, הגדרות, תועלות, מניעים. התנדבות קלאסית
התנדבות חדשה, והתנדבות בתקופת משבר הקורונה.
קריאה: פרקים 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 16 מ: בר וגרומב (2018). הרשות להתנדבות ישראלית
(2020).

קבוצה 9 (?) : התמקצעות בניהול והנהגה של מתנדבים. כלים מעשיים בניהול מתנדבים לאורך
חיי המתנדב - הכנת הארגון, הערכת צרכים, הגדרת תפקידים ופרופילים של המתנדבים, והגדרת
היחסים בין עובדים בשכר לבין מתנדבים.
קריאה: פרק 10 מ: בר וגרומב (2018). פרקים 6, 8 (עמ' 171 – 180) מ: נידל-שמעוני (2007).
חלק ב' (1, 2, 3, 14) מ: לוי, ארנון ובר (2015).

8. מפגש שמיני – 7.7.2020:

קבוצה 10 (?) : כלים מעשיים בניהול מתנדבים לאורך חיי המתנדב - גיוס, מיון, קליטה, שימור, ליווי,
הדרכה, משוב, הערכה, תגמול, הוקרה, סיום ופרידה.
קריאה: חלק ב' (4-12) מ: לוי, ארנון ובר (2015). פרק 6 מ: נידל-שמעוני (2007).

המרצה: דיון מסכם, הערכת הקורס, מסקנות ותובנות.